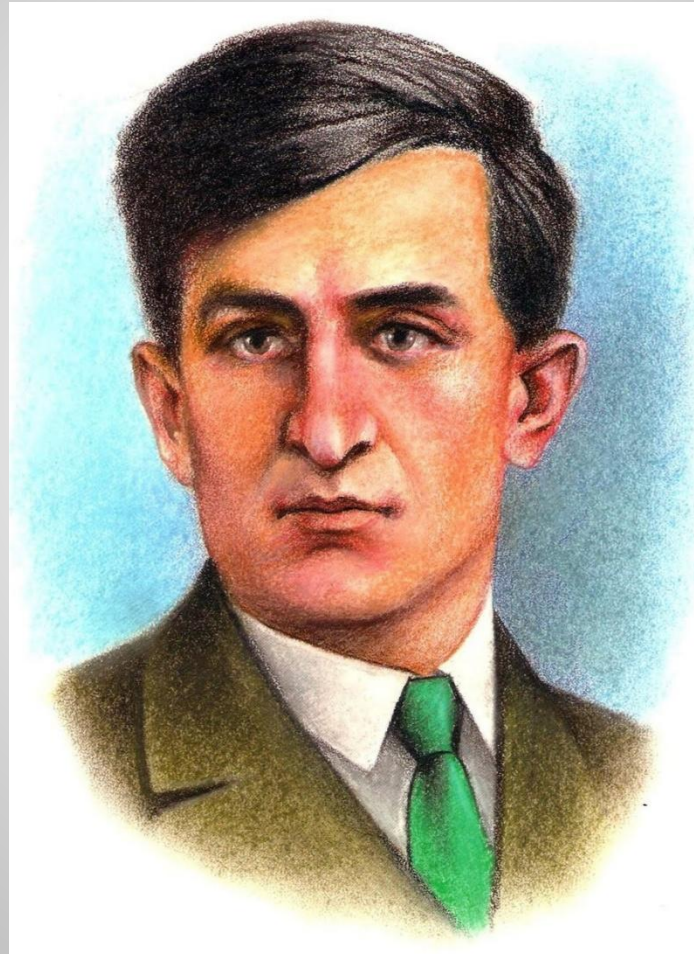

11-րդ դասարան Ջայ գրականություն

ԱԿՍԵԼ ԲԱԿՈՆԵ

<<ԱԼՊԻԱԿԱՆ
ՄԱՆՈՒՇԱԿ>>

ԱԿԱԵՆ ԲԱԿՈՒՆԳ

1899

1937

Կան գրողներ, որոնց անունը տալիս անմիջապես պատկերացնում ես ուրույն ու անկրկնելի մի աշխարհ, որը թեև հավերժորեն եղել է նրանից առաջ և հավիտենորեն գոյություն կունենա նրանից հետո, բայց որն իր առանձնահատուկ գեղեցկություններով բոլորին հայտնի է նրանց անունով և նրանց շնորհիվ: Բակունցի շնորհիվ հայ գրականության մեջ հավերժական գրանցում ստացավ զանգեզուրյան բնաշխարհը՝ իր հետ բերելով նախնական ու վայրի պատկերները, լեռներում ապրող պարզ ու անապական մարդկանց հոգու գեղեցկությունների ու լուռ ողբերգությունների

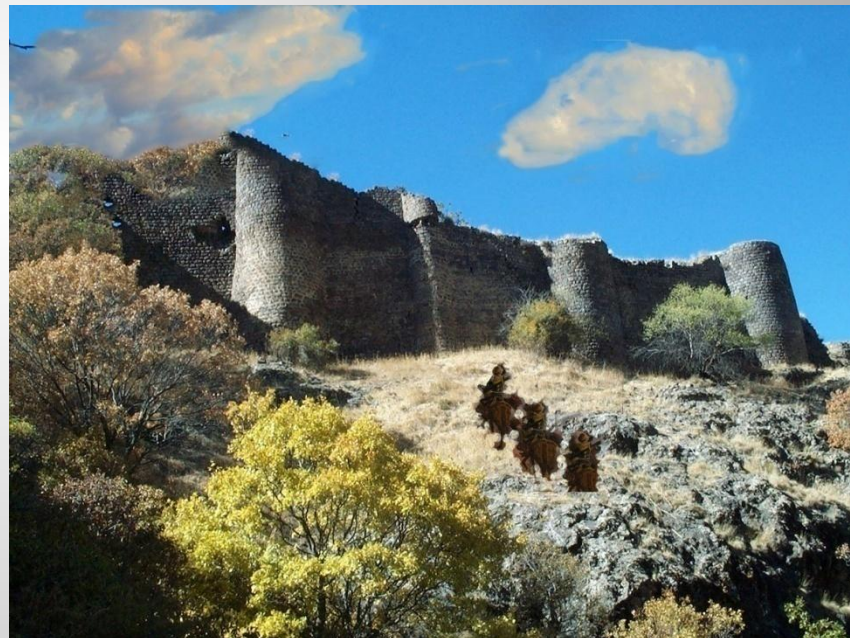
Ժամանակի մարդու կապը. << Ե՛վ գյուղում, և՛ բերդի գլխին ժամանակը սահում է դանդաղ, տարիները նույն ծառի միանման տերևներ են: Դրա հա-մար էլ խառնվում է ծերունու հիշողությունը: Գետն աղմկում է առաջվա հան-գոյ, նույն քարերն են և նույն քարե արծիվը: Քանի սերունդ է ապրել Բասուտա գետի մոտ, կարկատած թաղիքները թռել ցեխերի վրա, եղեգնով պատել վրան-ները, և ամեն գարնան, երբ Կաթավաբերդի լանջին բացվել է ալպիական մա-նուշակը, այժ ու ոչխարը քշել են բերդի լանջերը, պարկը պանրով լցրել ու ձմե-ռը կրծել կորեկ հաց և այժի պանիր>>:

Ճաղկափոշու մեջ թաթախված գունավոր բզեզին մանուշակը ճոճք է թվում, աշխարհը՝ ծիրանագույն բուրաստան:

Կաքավաբերդի գլխին տարին բուլոր ամպ է նստում, բերդի ատամնաձև պարիսպները կորչում են սպիտակ ամպերի մեջ, միայն սևին են անում բարձր բուրգերը:

Առաջին ձիավորը հնագետ էր, նա մոտենում էր այս ու այն քարին, կռա-նում, նայում, չափում, ինչ-որ գրում, ոտքով փորում հողի փլվածքը, բաց անում հողի տակ թաղված տաշած քարի ծայրը:

Նկարիչի աչքն անգղների պտույտի հետ էր, նրանց թևերի հզոր շարժումի, կեռ ու արնագույն կտուցների հետ: Ի՞նչ ահեղ թափ կար նրանց պտույտում: Մի պահ մատիտը ձեռքին մնաց և չնկա-տեց, թե ինչպես գլխարկը սահեց և ըն-կավ քարի վրա:

Յնագետի աշխարհը. << Յնագետը չէր տեսնում ո՛չ մանուշակ, ո՛չ խոտ: Նրա կոշիկները կրնկակոխ էին ա- նում խոտ ու ծաղիկ: Աշխարհը նրա համար ընդարձակ թանգարան էր, ուր չկար ոչինչ կենդանի և ոչ մի բզեզ>>:

Նկարչի աշխարհը. << Ինչքան շատ ժամանակ եր անցել այն օրից: Եվ միթե հնարավոր է այդքան նման երկու դեմք, նույնիսկ նույն շրթունքները... Այն կինն էլ ուներ խշխշան շորեր, հագնում էր գորշ գույնի վերարկու, սև թավշե գլխարկ, որի երկար քորոցը նարնջագույն գլուխ ուներ: Յեռու էր, շատ հեռու: Գուցե Բասուտա գետը ուրիշ գետի հետ խառնվելով հասնում է այն ծովին, որի ափին՝ ավազի վրա, մի օր նստել էին կինը և նկարիչը:

Գյուղացու աշխարհը. << Յնձվորը միտք արեց, ուսը քորեց և դարձավ դեպի ձորը՝ հնձելու կորեկի արտը: Ու գնում էր ինքն իրեն խոսելով: Ինչ կլիներ, եթե ինքը գտներ գանձը: Քանի անգամ է նա նըստել հենց այն քարի վրա, որ տեղահան արեց ակնոցավորը: Եթե իմանար, ապա գանձերը կլինեին նրա արխալուղի գրպանում: Քանի կով կառներ...>>: Միտք էր անում հնձվորը, երբ նկատեց, որ կորեկի արտի կողքին է: Նա չուխան շարտեց, չուխայի հետ էլ՝ ավելորդ մտքերը, մանգաղով զարկեց մի կապ կորեկ ու կտրեց>>:

Կաքավաբերդի երեք այցելուների վերադարձը. << Ձիերն իջնում էին Կաքավաբերդի քարափով դեպի Բասուտա ձորը: Ձիերի սանձից բռնած՝ իջնում էին երեք հոգի, որոնցից ամեն մեկը մտքերի մեջ հյուսում էր իր նախշը: Ճանապարհի երկու եզրին բուսել էին ալպիական մանուշակներ: Ֆետրե գլխարկով մարդը կռացավ, պոկեց մեկը և դրեց տետրի այն թերթի արանքը, որի վրա նկարված էր եռոտանին և այն բարակիրան կինը>>:

